

LAUSUNTOKYSELY: Hallituksen esitykset eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ym. sekä laiksi kotoutumisen edistämisestä

Tervetuloa vastaamaan lausuntokyselyyn I) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja laiksi yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta sekä II) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä.

I. Esitys sisältää kolme uutta lakiehdotusta:

1. lakiehdotus: laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista
2. lakiehdotus: laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta
3. lakiehdotus: laki yksityisistä rekrytointipalveluista.

Seuraavat voimassa olevat lait kumottaisiin:

- laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012)
- laki työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014)
- laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (7/2014)
- laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (9/2013)
- laki sosiaalisista yrityksistä (1351/2003).

Lisäksi muutettaisiin työttömyysturvalakia ja eräitä muita lakeja.

II. Esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä

Esitys sisältää ehdotuksen laiksi kotoutumisen edistämisestä, joka korvaisi voimassa olevan lain (1386/2010).

Lausuntopyyntöaineistossa on kyselylomake pdf-muotoisena.

Lausunnot pyydetään antamaan 16.6.2017 klo 16.15 mennessä.

Huom! Kyselyn avovastaus-kenttien enimmäispituus on 4000 merkkiä. Mikäli tämä ei riitä, voitte lähettää lausuntonne myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@tem.fi .

Kyselyyn vastaamista ei ole mahdollista välillä keskeyttää, vaan kyselyyn on vastattava kerralla. Kyselyssä ei myöskään pysty palaamaan taaksepäin aiemmalle sivulle tarkistamaan tai muuttamaan vastausta sen jälkeen kun "Seuraava"-painiketta on painettu. Kysely on suomenkielinen, mutta vastaukset voi antaa myös ruotsiksi.

Vastauksen lähettäminen: Kun vastaus on valmis, paina kyselylomakkeen lopussa olevaa "Lähetä" -painiketta. Tämän jälkeen kyselystä aukeaa "Kiitos-viesti", mikä osoittaa, että vastaus on lähtenyt onnistuneesti.

Ole ystävällinen ja kirjoita sähköpostiosoitteesi:

TAUSTATIEDOT

1) * Vastaajataho

- kunta
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- julkisomisteinen yhtiö
- ministeriö
- ELY-keskus
- TE-toimisto
- aluehallintovirasto (AVI)
- muu valtion viranomaisen
- järjestö
- joku muu, mikä

2) * Vastaajatahon virallinen nimi

Kuopion kaupunki

1. Laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista

Ehdotetun julkisia rekrytointi- ja osaamispalveluja koskevan lain keskeisenä sisältönä olisi työnhakijan palveluprosessin määrittely (2 luku) sekä niiden rekrytointi- ja osaamispalveluiden määrittely, joita jokaisessa maakunnassa olisi oltava tarjolla (3 luku). Rekrytointipalveluna maakunnan tulisi välittää tietoa osaavan työvoiman saatavuudesta ja työtilaisuuksista, antaa rekrytointiin ja työnhakuun liittyvää neuvontaa sekä yhteen sovittaa työtilaisuuksia ja työnhakijoita. Osaamispalveluna maakunnassa tulisi olla tarjolla ammatinvalinta- ja uraohjausta sekä kasvupalvelukoulutusta. Maakunta voisi lisäksi järjestää muita rekrytointia ja työnhakua tukevia sekä osaamista kehittäviä palveluja. Muista palveluista määriteltäisiin tarkemmin ainoastaan työkokeilu (4 luku). Muutoin palveluiden sisältöä ei määriteltäisi.

3) 1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

Lain tulisi mahdollistaa se, että maakunnan ja kunnan välisillä sopimuksilla kasvupalvelujen järjestämiseen liittyviä tehtäviä siirretään kunnan hoidettavaksi. Erityisesti suurille kaupunkiseuduille tulisi antaa kasvupalvelu-uudistuksessa erityisasema, jolloin ne vastaisivat nykyisten tehtäviensä (pl. sote-palvelut) lisäksi kokonaan tai osaksi maakuntahallinnon tehtävistä kasvupalveluissa ja työllisyyden edistämisessä. Nyt lakiesitys rajaa tämän oikeuden vain Uudenmaan maakunnan kuntayhtymälle.

Myönteisenä asiana voi nähdä sen, että maakunnan järjestämisvastuulle tulevat työllistymisvalmiuksia, osaamista ja työllistymistä sekä rekrytointia edistävät palvelut määritellään nykyistä (JTYLP) huomattavasti väljemmin. Esimerkiksi uusi muu työpaikalla järjestettävä palvelu on hyvä linjaus. Maakunnalle annetaan myös mahdollisuutta itse päättää minkälaisia rekrytointi- ja osaamispalveluja alueella tarvitaan, mikä nykyistä paremmin mahdollistaa tarvetta vastaavien palvelujen järjestämisen. Riskinä voi kuitenkin nähdä sen, onko maakunnilla riittävät resurssit käyttää tätä mahdollisuutta ja toisaalta

ohjaako ministeriö kuitenkin tulosoikeuksella palveluja samalla sabluunalla kaventaen maakunnan todellista päätäntävaltaa.

4) 2 luku Työnhakijan palveluprosessi, kommentit:

Laissa korostuvat vahvasti digitalisaatio ja sähköiset palvelut. Sähköiset palvelut ovat aina ensisijaisia – jopa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnissa. Laki tulee toimimaan kohtuullisen hyvin työstä työhön siirtyvien ja kitkatyöttömyydestä kärsivien työttömien työnhakijoiden palveluja järjestettäessä. Käytännön työssä on havaittu, että pitkäaikaistyöttömien todelliset palvelutarpeet nousevat esiin vain henkilökohtaisen työskentelyn kautta. Lakiehdotus ei kerro sitä, miten tätä turvataan jatkossa? Miten varmistetaan vähäosaisten ja vahvasti osatyökykyisten palveluiden tasavertainen saatavuus jos lähtökohtana ovat sähköiset palvelut? Ja millä kannustimilla mahdollistetaan erityisryhmien potentiaalien saanti kattavammin työelämän ja yhteiskunnan käyttöön.

Asiakkaan vastuulle jää palveluprosessissa todella paljon. Kaikilla ei tule riittävästi voimavaroja eikä haluakaan kantaa tuota vastuuta. Erityisen huolestuttavaa on pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien palvelujen saanti. Väliinputojien ja palvelujen ulkopuolelle jäävien määrä hyvin todennäköisesti lisääntyy, mikä ei ole yhdenvertaisuuslain tavoitteiden mukaista. Seitsemän päivän ilmoittautumisvelvollisuus verkkopalvelussa on tiukka vaade – maaseutualueella verkkopalvelujen käyttöön ei kaikilla ole mahdollisuutta. Verkoilmoittautumisen korvaamiseen muulla ilmoittautumistavalla vaaditaan painava syy. Myös palvelujen valinnanvapauden käyttäminen voi olla haasteellista ilman ammattitukea.

On hyvä, että työnhakijoita kannustetaan aktiiviseen työnhakuun, mutta työhakemusten laajamittainen tehtailu kuormittaa työnantajia ja kannustaa etsimään työntekijät muilla keinoin kuin avoimilta työmarkkinoilta - syntyy eräänlaiset piilotyömarkkinat.

Laki korvaa lain työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP). TYP-toimintamalli on todettu toimivaksi ja tehokkaaksi tavaksi auttaa vaikeasti työllistyviä henkilöitä työmarkkinoille. Lakiehdotus määrittelee sen, koska monialaisen palvelutarpeen arviointi tulee tehdä, mutta ei kuitenkaan enää tunne monialaiseen henkilökohtaiseen tukeen perustuvaa palveluprosessia, mikä on selkeä heikennys nykytilanteeseen. Uhkana on, etteivät asiakkaat saa tarvitsemaan tukea. Kasvupalveluihin liittyen erityisesti vaikeammin työllistyville suunnattujen palveluiden kohdalla markkinaehtoisuuden vaade ei ole tarkoituksenmukainen.

Lakiehdotuksesta ei käy ilmi se, mikä taho asiakkaan palveluprosessista kokonaisuudessa vastaa tai miten eri toimijoiden palvelut tullaan yhteen sovittamaan. Lakiehdotus pohjautuu pääasiassa maakunnan sisällä sote- ja kasvupalvelujen väliseen yhteistyöhön ja ”esittää hurskaan toiveen muiden viranomaistahojen osallistumisesta palvelujen yhteensovittamiseen”. Lakiehdotuksessa ei mainita Kelan tai kuntien osallistumisesta toimintaan lainkaan. Moniammatillista ja poikkihallinnollista yhteistyötä tullaan myös jatkossa tarvitsemaan.

Lakiehdotus ei tunnista sitä, että varsinkin isoissa kaupungeissa valtaosa TYP-toimintaan käytettävistä resursseista on kuntien omaehtoisesti / vapaaehtoisesti järjestämiä resursseja ja palveluja, joiden resurssit eivät siirry maakuntaan uudistuksen jälkeen. Kuntien on varauduttava yhtiöittämään omat palvelunsa. Kuntaliiton keräämän tiedon mukaan kunnat panostavat työllisyyden hoitoon vuositasolla yli 800 milj.euroa.

Kuntien taloudelliset panostukset, kasvanut osaaminen, työllisyyttä edistävät palvelut ja pitkällä ajalla kehitetyt poikkihallinnolliset yhteistyöverkostot tulee ottaa huomioon työllisyydenhoidon uudelleenjärjestelyissä niin, että kunnilla on jatkossa mahdollisuus maakunnan kanssa sopia vastuista ja velvoitteista. Mukaan kytkeytyy myös vakiintunutta yhteistyötä järjestötoimijoiden kanssa. Jos kunnat ja niiden vapaaehtoiset lisäresurssit halutaan pitää kiinni monialaisessa yhteispalvelussa, pitää niillä olla laissa määritelty merkittävä koordinaatorooli palvelun järjestämisessä.

Varmaa tietoa siitä, mitä tapahtuu kuntien työmarkkinatuen rahoitusosuudelle, ei vieläkään ole.

Kaupungin näkökulmasta huolenaiheena on myös kuntien oikeus saada tietoa työttömistä tai maahanmuuttajista. Mistä ja minkä lain perusteella kunnalla on oikeus saada tietoa asiakkaita, jotka tarvitsisivat kunnan järjestämiä palveluja?

5) 3 luku Rekrytointi- ja osaamispalvelut, kommentit:

Työttömän työnhakijan näkökulmasta ammatillisen osaamisen kehittämiseen on tulossa kaksi mahdollista putkea: TEMin alainen ja OKM:n alainen. Riskinä on, että syntyy rinnakkaisia koulutuspalveluja ja turhaa byrokratiaa.

Yrittäjyys eri muodoissaan olisi aina vaihtoehto palkkatyölle.

Työttömyysetuuden jatkuminen ei edellyttäisi, että työnhakija hakee työpaikkoja sellaisten viikkojen aikana, joina hän on ollut työssä tai työllistynyt yrittäjänä > voiko tähän saada lisäyksen "tai suunnitellusti/ ohjatusti suunnittelee yritystoiminnan käynnistämistä" (voisi keskittyä tähän, ei työnhakuilmoitusten rustaamiseen)

6) 4 luku Työkokeilu, kommentit:

EI KOMMENTTIA

7) 5 luku Työllistämisvelvoite, kommentit:

Velvoitetyöllistämistä koskevat säädökset säilyvät kutakuinkin nykymuotoisena. Ongelmana on jatkossakin se, että kuntien viimesijaisesta velvoitteesta työllistää velvoitteen piirissä olevat työttömät tulee helposti se ainut ratkaisu koska kasvupalveluissa ei ole resursseja hakea asiakkaalle muita kuntoutus-, koulutus- ja työntekomahdollisuuksia.

8) 6 luku Erinäiset säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

9) 7 luku Voimaantulo, kommentit:

EI KOMMENTTIA

2. Laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta

Alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta annettavalla lailla on tarkoitus siirtää maakunnan liittojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten rahoitustehtäviä perustettaville maakunnille ja Uudenmaan kuntayhtymälle. Lisäksi laissa olisi tarkoitus säätää eräistä ministeriöiden myöntämistä tuista. Laki koskisi sekä kansallista varoista että Euroopan unionin varoista myönnettäviä tukia. Tukimuodot pysyisivät pitkälti nykyisen kaltaisina ja suurin muutos koskisivin tukea myöntäviä tahoja, joita olisivat yleensä maakunnat.

10) 1 Luku Yleiset säännökset, kommentit:

Maakunnilla ja kunnilla tulisi olla mahdollisuus keskenään sopia kasvupalveluiden järjestämistä vastaavien siirtämistä kunnille erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla ja varsinkin maakuntien keskuskaupungeissa. Tästä seuraisi luonnollisesti, että järjestäjiä voisi olla muitakin kuin maakunnat ja pääkaupunkiseudun kuntayhtymä.

Selvyyden vuoksi aluekehittämistä ja kasvupalveluja koskevat lait tulisi pitää erillisinä. Aluekehittämisen laajat, kunnan yleistä toimialaa muistuttavat, tavoitteet yhdistettynä kasvupalvelujen tavoitteisiin johtaa epäselvyyteen siitä, mitkä todellisuudessa ovat maakunnan kasvupalvelujen tavoitteet, tehtävät ja rooli.

11) 2 Luku Yritykselle myönnettävät tuet, kommentit:

Tuki yrityksen toiminnan käynnistämiseen korvaisi aiemmin työ- ja elinkeinotoimiston myöntämän starttirahan, jota on voitu myöntää yritystoiminnan aloittavalle henkilölle toimeentulon turvaamiseksi. Säännös tarkoittaisi sitä, että tukea ei voisi jatkossa myöntää enää luonnollisille henkilöille, koska kyse olisi yritykselle myönnettävästä tuesta, mistä seuraa, että tulevan yrittäjän toimeentulo tulisi sitten suunnitteluvaiheessa em. työttömyysetuudesta ja siten tästä tuesta!

Lakiesityksestä ei käy ilmi kuinka menetellään tapauksissa, joissa useampi yrittäjä perustaa yhdessä yrityksen. Nyt on starttirahakelpoisia saattanut olla vain osa yrittäjistä. Miten näissä yhteisyrityksissä uuden lain mukaan tulkitaan tukikelpoisuus, liittykö se yrittäjään vai yritykseen? Voiko tukea saada myös sellaiset uudet yritykset, joissa jollain perustajista on jo toinen yritys.

Lakiesityksessä sanotaan, että jatkovalmistelussa pyritään hyödyntämään myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan maaseutuyritysten perustamistuesta saadut kokemukset. Perustamistukea toimivalle yritykselle on tulkittu tähän saakka erittäin tiukasti, toiminnan on pitänyt olla täysin uutta ja erilaista kuin yrityksen nykyinen toiminta. Parempi tulkinta olisi sellainen, että perustamistuki voitaisiin myöntää uuteen toimintaan, mutta tämä uusi toiminta voisi perustua yrityksen nykyisen osaamisen pohjalle. Näin saadaan syntymään yrityksiin järkeviä, toisiaan tukevia tuotteita ja palveluita.

Lakiehdotus ei ota kantaa kevytyrittäjyyteen, jossa on monia epäselviä kohtia, joissa viranomaisillakaan ei ole vielä yhtenäistä kantaa muodostettu. TEMillä on kokeiluja menossa, joissa näitä asioita testataan. Kevytyrittäjyyttä markkinoidaan nyt vaihtoehtona keikkatöille, eli välillä ollaan töissä kevytyrittäjänä ja välillä ollaan sovittelun päivärahan piirissä. Yrittäjyyden erilaisten muotoja (esim. kevytyrittäjyys) tulisi kohdella tasapuolisesti eri tukimuotoja määritettäessä. Nyt ns. sivutoiminen kevytyrittäjä ei saa

samaa 300 euron "etua" kuin työtön työnhakija, joka saa tienata 300 euroa menettämättä työttömyysetuutta. Kevytyrittäjille myös SYTin jäsenyys on selvästi kalliimpi kuin minkään työttömyyskassan jäsenyys.

12) 3 Luku Voittoa tavoittelemattomalle oikeushenkilölle myönnettävät tuet kehittämis- ja investointitoimintaan, kommentit:

Tuettavista puuttuu alueen kuntien välisen elinkeinoyhteistyötä tukevat kehittämishankkeet sekä yritystoimintaa edistävien organisaatioiden kehittämistoiminta

13) 4 Luku Palkkatuki, kommentit:

EI KOMMENTTIA

14) 5 Luku Tuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen, kommentit:

EI KOMMENTTIA

15) 6 Luku Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä maksatuksen lopettaminen, kommentit:

EI KOMMENTTIA

16) 7 Luku Euroopan unionin rakennerahastoja koskevat erityissäännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

17) 8 Luku Erinäiset säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

18) 3. Laki yksityisistä rekrytointipalveluista. Kommentit:

EI KOMMENTTIA

19) 4. Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta. Kommentit:

EI KOMMENTTIA

5. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

Työttömyysturvalain keskeisimmät muutokset koskevat työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvien tehtävien siirtämistä TE-toimistoilta työttömyyskassojen, Kansaneläkelaitoksen ja maakuntien hoidettavaksi. Tehtävien siirtämisestä säädettäisiin pääosin 11 – 14 luvussa.

Lisäksi työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää muutettaisiin siten, että keskeistä jatkossa olisi työnhakijan aktiivisen työnhaun seuraaminen. Tätä koskevat säännökset olisivat pääosin 2 a luvussa.

20) 1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

Työttömyysturvaan liittyvien tehtävien siirtyminen maksajille on oikeasuuntainen toimenpide, joka yksinkertaistaisi työttömyysturvajärjestelmää ja voisi jopa nopeuttaa asioiden etenemistä.

Asiakkaan mahdollisuudet saada kulukorvausta kapenevat merkittävästi nykyisestä, koska työttömyysturvalain mukaisesti työllistymistä edistäväksi palveluksi määritellään nykyistä harvemmat palvelut. Tämä voi vaikuttaa asiakkaiden halukkuuteen osallistua palveluihin ja synnyttää lisää kannustinloukkoja. Palvelumäärittelyssä on rajattu pois työkyvyn ja työkyvön selvittämiseksi tarkoitettu palvelu, joka on keskeinen osa vaikeimmin työllistyvän asiakkaan palveluprosessia.

21) 2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

22) 2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely, kommentit:

Lakiesityksen mukaan työttömyysetuuden saaminen edellyttäisi, että työnhakija hakee työttömänä ollessaan keski-määrin vähintään yhtä avointa työpaikkaa kutakin täyttää työttömyysviikkoa kohti. Lakiehdotuksen mukaan työllistymissuunnitelmia ei enää laadita, vaan viikoittainen ilmoitusvelvollisuus aktiivisesta työnhausta korvaisi ne.

Tämän voi nähdä lähinnä asiakkaiden sanktiointivälineenä, sillä työnantajilla ei ole aikaa lukea asiakkaiden ilmoituksia ja reagoida niihin lain hengen mukaisesti. Lisäksi tulee aikaan sidottu määrällinen tavoite haettavista työpaikoista. Menetelmä ei myöskään tue asiakkaan yksilöllisen palveluprosessin suunnittelua ja tukemista sekä henkilökohtaisen palvelun järjestämistä. Riskinä on, että työnantajat siirtävät rekrytoinnin muihin väyliin pakkohakemusten pelossa ja samalla työpaikkoja siirtyy entistä enemmän pitkäaikaistyöttömien ulottumattomiin. Malli ei ole myöskään alueiden kannalta tasa-arvoinen, eikä asiakkaiden kannalta yhdenvertainen, koska työllistymismahdollisuudet vaihtelevat merkittävästi eri alueiden välillä. Malli on omiaan kiihdyttämään muuttoliikettä kaupunkimaisille alueille.

Yrittäjyys eri muodoissaan olisi aina vaihtoehto palkkatyölle. Työttömyysetuuden jatkuminen ei edellyttäisi, että työnhakija hakee työpaikkoja sellaisten viikkojen aikana, joina hän on ollut työssä tai työllistynyt yrittäjänä. Poikkeusta tulisi soveltaa myös silloin kun työnhakija tai suunnitellusti/ ohjatusti suunnittelee yritystoiminnan käynnistämistä.

23) 5 luku Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset, kommentit:

Esityksessä palkkatukityö kerryttää edelleen vain 75% työssäoloehtoa. Palkkatukityön tulisi kerryttää työssäoloehtoa täysimääräisesti.

24) 6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto, kommentit:

EI KOMMENTTIA

25) 7 luku Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

26) 9 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, kommentit:

EI KOMMENTTIA

27) 10 luku Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

28) 10 a luku Kulukorvaus, kommentit:

EI KOMMENTTIA

29) 11 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

30) 12 luku Muutoksenhaku, kommentit:

EI KOMMENTTIA

31) 13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

32) 14 luku Erinäisiä säännöksiä, kommentit:

EI KOMMENTTIA

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

33) Vuorotteluvapaan toimeenpanoon liittyvät tehtävät siirrettäisiin TE-toimistoilta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi tehtäisiin vuorotteluvapaasijaista koskevia muutoksia. Kommentit:

Muutoksiin liittyviä muita lakeja:

- Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta
- Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta
- Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta
- Laki valtion virkamieslain 5 a §:n muuttamisesta
- Laki valmiuslain 99 §:n muuttamisesta
- Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

34) Kommentit muutoksiin liittyvistä laeista:

EI KOMMENTTIA

Laki kotoutumisen edistämisestä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotoutumisen edistämisestä. Voimassa oleva laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) kumottaisiin. Lain tarkoituksena olisi edistää kotoutumista ja hyviä väestösuhteita. Esityksessä säädettäisiin kotoutumisen edistämisestä selkeästi ja johdonmukaisesti ottaen huomioon maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä aluekehitys- ja kasvupalvelu-uudistusten edellyttämät kotouttamista koskevat muutostarpeet. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kotoutumista edistävästä palveluista ja viranomaisten tehtävistä kotoutumisen edistämisessä samoin kuin kotouttamisen yhteensovittamisesta ja seurannasta hallinnon eri tasoilla. Kotoutumisen edistämisen suunnittelu ja kehittäminen yhteen sovitettaisiin maakunnan ja kunnan muun suunnittelun kanssa.

35) 1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

Maakunta- ja sote-uudistuksen sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämispalvelujen ja kotoutumispalvelujen edistäminen rinnakkain on lähtökohtana positiivinen. Samoin on hyvä asia, että maahanmuuttajien kotoutumisen tuki kytketään vahvasti kiinni kasvupalveluihin, eikä niitä nähdä erillisinä toimina. Siirtymiä koulutukseen ja työelämään pitää pystyä nopeuttamaan nykyisestä merkittävästi. Toisaalta mietityttävä asia on, että kasvupalvelut tuotetaan hyvin vahvasti markkinaehtoisesti ja maakunnalla on oikeus tuottaa niitä itse vain silloin, kun palveluntuottajia ei ole tarjolla.

Maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen sekä maahanmuuttajiin liittyvien potentiaalien avaaminen jää kapealle määrittelylle ja kaipaa vahvistamista. Koko maan kasvun ja elinvoiman vahvistumisen näkökulmasta on paikallaan tarkastella kansainvälisten osaajien kysymystä ja heihin liittyviä potentiaaleja toimia aktiivisina kansalaisina ja toimijoina. Tätä TEM onkin lähtenyt eri keskustelufoorumeille tuomaan uudella "Talent" –näkökulmalla, mikä on kannatettavaa ja tukee elinkeinoelämän kansainvälistymistä. Erityisesti yliopistokaupungeissa on vuosien varrella tuotettu aiheeseen liittyviä toimintamalleja ja käytänteitä, joista voidaan muuallakin oppia.

Monialaiset ja poikkihallinnolliset yhteistyörakenteet ovat keskeisiä turvaamassa ajankohtaisen tiedonkulkua ja palvelujen kehittämistä.

36) 2 luku Kotoutumista edistävät palvelut, kommentit:

Kotoutumista edistävien palvelujen järjestäminen on jo nykyään pirstaleinen ja toimijakenttä muuttuu kaiken aikaa. Järjestöjen rooli on nykyisin äärimmäisen tärkeä ja järjestöjen toimintaedellytyksistä tulee jatkossakin huolehtia.

Jatkossa lain tarkoittamia kotoutumispalveluja järjestetään osana maakunnallisia kasvu- palveluja ja sosiaali- ja terveyspalveluja, kunnallisia peruspalveluja ja kansallista koulutus- järjestelmää sekä muina kotoutumista edistävinä palveluja. Toimijatahoja on jatkossakin paljon, jolloin tarvitaan tarkkaa vastuiden määrittelyä. Vaarana on päällekkäisten toimintamallien ja palvelujen ja toisaalta taas palveluaukkojen syntyminen. Tarvitaan vahvaa koordinaatiota.

37) 3 luku Kotoutumisen edistäminen maakunnassa, kommentit:

On hyvä, että kotoutumisen tukeminen on maakunnan ja kunnan yhteinen asia. Toimijatahojen roolit ja vastuut sekä toiminnasta saatavat realistiset resurssit kaipaavat vielä huomattavasti vahvempaa tarkastelua. Myös joustavasta keskinäisestä vuoropuhelusta ja toimivista yhteistyörakenteista tulee huolehtia.

38) 4 luku Kotoutumisen edistäminen kunnassa, kommentit:

Esityksen mukaan kunta säilyy jatkossakin keskeisenä kotoutumistoimijana. Esityksellä ei myöskään muutettaisi kunnan yleisvelvoitetta vastata kunnan maahanmuuttaja- asukkaiden kotoutumista edistävien palveluiden suunnittelusta ja kehittämisestä kuntatasolla. Avoin kysymys edelleen on, riittävätkö resurssit tähän hyvin erilaisissa kunnissa ja miten kunta-maakunta -yhteistyö lopulta muotoutuu?

Työnjako maakunnan ja kunnan kesken pohdituttaa. Järjestääkö maakunta asunnot tukea tarvitseville tulijoille (mistä haluaa) vai yhteistyössä kunnan kanssa? Myös on hyvä pohtia, mistä kunta saa tietoa siitä, keitä sen alueelle on tullut? Sen vuoksi on tarpeen huolella tarkastella roolijakoa ja yhteistyömalleja sekä asioiden resursointia maakunnassa ja kunnassa. Riittävätkö valtion ohjaamat rahat tämän kokonaisuuden hoitamiseen? Kokemusten perusteella maahanmuuttajat keskittyvät maakuntien veturikaupunkeihin. Siksi suurten kaupunkien erityisasema tulisi huomioida laissa huomattavasti vahvemmin ja myös kannustavia elementtejä tarvitaan. On yhteinen etu, että alueet ja kaupungit, jonne maahanmuuttajat keskittyvät, myös itse panostavat kotoutumisasiihin. Maahanmuutosta on viime vuosina muodostunut useiden kaupunkien kasvua ja elinvoimaa vahvistava tekijä.

Kuopion kaupungilla on pitkä kokemus monialaisesta, yli organisaatorajat ylittävästä yhteistyöstä kotoutumisasioissa. Se on tuottanut tulosta ja olemme voineet kehittää kaupunkiyhteisöstämme entistään moniarvoisempaa ja turvallisempaa sekä myös elinvoimaisempaa. Onnistuneessa kotoutumisessa tarvitaan työllisyyden lisäksi myös elinvoima-, yhdenvertaisuus- ja osallisuusnäkökohtien huomioimista.

39) 5 luku Valtion kotoutumista edistävät toimet, kommentit:

Esityksen mukaan valtio maksaisi laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vastaanotosta ja kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä kunnille. Valtion kunnille maksamien erityiskustannusten korvaamisesta pääosin luovuttaisiin ja ne siirrettäisiin maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen. Tässä piilee suuri vaara, että kunnille jää merkittävä osa tulkki-kustannuksista itselle maksettavaksi. Tällaista kehityskuvaa on vaikea hyväksyä.

Myös riittävästä kotoutumiskoulutuksen resursseista tulee edelleen huolehtia, ettei jonotusaika kotoutumiskoulutuksen polulle muodostu pitkäksi.

40) 6 luku Ilman huoltajaa maassa asuvaa lasta koskevat säännökset, kommentit:

Vastuu ilman huoltajaa tulleiden henkilöiden asumisen järjestämisestä siirrettäisiin ELY-keskuksilta ja kunnilta maakunnille. Ilman huoltajaa tulleiden perhehoitoa koskevia säädöksiä selkeytettäisiin ja lakiin lisättäisiin perheryhmäkotien rinnalle pääasiassa jälkihuoltoikäisille suunnattu tuetun asumisen malli. Myös jälkihuollon järjestämisen velvoitetta vahvistettaisiin. Kaavaillussa mallissa maakunta voi sijoittaa alaikäisten yksikön kunnan alueelle ilman kunnan suostumusta. Palvelujen järjestäminen jää kuitenkin kunnan vastuulle. Kaipaamme lisätietoa korvausmallista, mm. varaudutaanko jatkossa täysimääräisiin korvauksiin vai onko tähän tulossa muutoksia?

41) 7 luku Rekisterisäännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

42) 8 luku Erinäiset säännökset, kommentit:

EI KOMMENTTIA

43) 9 luku Voimaantulo, kommentit:

EI KOMMENTTIA